Journal of Liberal Arts, Thammasat University
วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Journal homepage: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/index

พลวัตของพิพิธภัณฑ์ไทย: ความหมายใหม่ในสถานที่เดิม

กุณฑิกา ชาพิมล [1*] *และ ดีอนา คาซา* [2]

[1] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ประเทศไทย

[2] คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

The Dynamic of Thai Museums: New Meaning of the Old Place

Kuntika Chapimon [1*] ***and Deeana Kasa*** [2]

[1] Faculty of Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Thailand

[2] Faculty of Humanities, Kasetsart University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 31 August 2021

Revised 10 December 2021

Accepted 11 February 2022

คำสำคัญ

พิพิธภัณฑ์

ชุดความคิด

วาทกรรม

Keywords:

Museum,

set of concepts,

Discourse

* Corresponding author

E-mail address:

Kuntika.chapimon@gmail.com

บทคัดย่อ

ความเป็นพิพิธภัณฑ์ไทยในสังคมปัจจุบันมีลักษณะที่น่าสนใจบางประการที่มีความหมายที่เพิ่มขึ้นจากการให้ความหมายเดิมของพิพิธภัณฑ์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ภาษาที่บอกชุดความหมายใหม่ของพิพิธภัณฑ์จากเพจเฟซบุ๊ก (Facebook) ที่ได้รับความนิยม จำนวน 12 เพจ ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ในแง่มุมต่างๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพิพิธภัณฑ์ถูกประกอบสร้างจากการใช้คำศัพท์ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ 2) คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ และ 3) คำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ คำศัพท์เหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นชุดความคิดสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ชุดความคิดที่ยังคงอยู่ของพิพิธภัณฑ์ไทย และชุดความคิดใหม่ของพิพิธภัณฑ์ไทย อันเนื่องมาจากการปรับตัวให้เท่าทันกระแสในยุคดิจิทัล

Abstract

Thai museums in today's society contain some interesting characteristics which add more meaning to the museum's original meaning. Therefore, the researcher has been interested in studying the use of language to inform new sets of meaning of the museum from 12 popular Facebook accounts providing content related to the museum in various aspects. The results revealed that being a museum was constructed from three groups of terms including 1) words to show the identity of the museum, 2) purposes of the museum and 3) feeling towards the museum. All these terms reflected two sets of key concepts which remained and new sets of concepts of the Thai museum which were adapted due to the current trends of the digital age.

1. บทนำ

วิถีชีวิตของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบของสังคม เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้คน การขับเคลื่อนในสังคมจึงมีลักษณะการผันเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ตามยุคสมัย และด้วยการเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมส่งผลต่อรสนิยม ความชื่นชอบ ค่านิยมของคนสังคมบางประการ

พิพิธภัณฑ์ (Museum) เป็นหนึ่งในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีการตั้งรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสังคม คำว่า “พิพิธภัณฑ์” หมายถึง สถานที่เก็บรวบรวมและแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญด้านวัฒนธรรมหรือด้านวิทยาศาสตร์โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ (ราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป.) ฉะนั้นในมโนทัศน์ของคนในสังคมจึงมองว่าพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเก็บรวมรวมข้อมูลความรู้ วัตถุสิ่งของที่มีมูลค่า อีกทั้งปริตตา เฉลิมเผ่า กออนันตกุล และคณะ (2547, น. 5-6) ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของพิพิธภัณฑ์ ตามที่สภาการพิพิธภัณฑสถานระหว่างชาติ (International Council of Museum) หรือ ICOM ได้ให้คำจำกัดไว้ โดยสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร เป็นสถานที่สาธารณะที่มีหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดงวัตถุอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ทางการค้นคว้า การศึกษา และความเพลิดเพลินใจ นอกจากนี้ ยุกติ มุกดาวิจิตร (2561) ยังมองว่า พิพิธภัณฑ์ไม่ได้เป็นแค่ที่เก็บของและไม่ได้มีค่าที่ของที่เก็บแล้วนำมาจัดแสดงเท่านั้น หากแต่พิพิธภัณฑ์มีคุณค่า มีคุณูปการต่อสังคม ทั้งให้การศึกษาระยะยาว และกระตุ้นให้สังคมคิด หรือแม้แต่กระตุกให้คนมีอำนาจสนใจ ใส่ใจต่อสังคมได้ ก็ด้วยการสร้างความหมายให้แก่ชีวิต สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งคมสิทธิ์ เกียนวัฒนา (2552, น. 22) ได้แสดงให้เห็นว่า ความหมายของพิพิธภัณฑ์มักจะอยู่ในกรอบนิยามของไอคอม (ICOM) คือ พิพิธภัณฑ์เป็นสถาบันเปิดที่มุ่งให้บริการการศึกษาและความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่สาธารณชนทั่วไปในเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

จากนิยามข้างต้นจึงสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์มีคุณค่าเด่นชัดในแง่มุมของแหล่งความรู้และสร้างความเพลิดเพลินใจให้แก่คนในสังคม แต่ด้วยพิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ที่อยู่คู่กับชุมชน จึงมีความสัมพันธ์ในแง่ของพลวัตที่เกี่ยวเนื่องกับชุมชน เมื่อสรรพสิ่งในโลกล้วนเกิดการเปลี่ยนแปลง พิพิธภัณฑ์เองก็ได้สร้างความหมายใหม่เพิ่มเพื่อแสดงรูปโฉมที่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเพื่อไม่ให้พิพิธภัณฑ์นั้นถูกกลืนหายไปกับกระแสการเปลี่ยนแปลง เช่นที่สายชล ปัญญชิต (2562, น. 115) กล่าวถึงความท้าทายที่พิพิธภัณฑ์กำลังเผชิญจากการเจริญเติบโตของสังคมชุมชนออนไลน์ที่ข้อมูลข่าวสารถูกเปลี่ยนผ่านจากสถานที่เชิงกายภาพสู่พื้นที่ออนไลน์มากขึ้น

งานวิจัยที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ไทยที่ผ่านมานั้นมักเน้นการส่งเสริมให้พัฒนาอนุรักษ์ และทำความเข้าใจพิพิธภัณฑ์ในบริบทชุมชนและสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่น (ทนงศักดิ์ แก้วมูล, 2549; ปริตตา เฉลิมเผ่า กออนันตกูล และคณะ, 2551) หรืออาจมีมุมมองในเชิงวิพากษ์เพื่อค้นหาองค์ประกอบบางประการที่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์ (Chantawong, 2013) อีกทั้งยังมีบางมุมมองที่เห็นว่าพิพิธภัณฑ์นั้นมีฐานะเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างวาทกรรมทางการเมือง (ชิดหทัย ปุยะติ, 2563) นอกจากนี้การสร้าง “วาทกรรมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น” ของสังคมไทยเป็นผลมาจากการก่อรูปและแปรรูปความหมายและการดำเนินการของ “พิพิธภัณฑ์” (ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี, 2550) จะเห็นได้ว่ายังไม่มีงานใดที่เล็งเห็นว่าสังคมได้ประกอบสร้างชุดความคิดใหม่บางประการให้แก่ผู้คนในสังคม

บทความนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการรับรู้ความหมายของพิพิธภัณฑ์ในสังคมปัจจุบันมีลักษณะที่น่าสนใจบางประการที่เพิ่มขึ้นจากการให้ความหมายเดิมของพิพิธภัณฑ์ ทั้งลักษณะที่เกิดขึ้นใหม่นี้ไม่ได้มีแนวโน้มในการเบียดบังลักษณะเดิมของพิพิธภัณฑ์ตามความเข้าใจของคนในสังคม ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาที่บอกชุดความหมายใหม่ของพิพิธภัณฑ์จากเพจเฟซบุ๊ก (Facebook) ที่ได้รับความนิยม จำนวน 12 เพจ ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ในแง่มุมต่าง ๆ

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

Gee (2015, p. 2) ได้แยกความต่างของคำศัพท์ discourse ออกเป็น 2 มิติ ที่แตกต่างกัน คือ *Discourse* ที่เขียนด้วยตัว *D* ตัวใหญ่ (“Discourse” with a capital “D” หรือ big ‘D’ Discourse) และ *discourse* ที่เขียนด้วยอักษร *d* ตัวเล็ก (discourse with little ‘d’ หรือ little ‘d’ discourse) ไว้ว่า

Gee (1990, see also Gee 1989, 1999) introduced the term “Discourse” with a capital “D” (so called “big ‘D’ Discourses”) for any such group and the ways in which such socially-based group conventions allow people to enact specific identities and activities. ….Gee used the term “discourse” (with a little “d”) for any stretch of language in use.

จากคำอธิบายข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า ในทางภาษาศาสตร์หากต้องการจะเน้นมิติทางสังคมและวิถีปฏิบัติทางสังคมที่สัมพันธ์กับภาษาและการใช้ภาษาจะใช้ *Discourse* ที่เขียนด้วยตัว *D* ตัวใหญ่ และเมื่อต้องการจะกล่าวถึง *discourse* ในมิติภาษาจะใช้ *discourse* ที่เขียนด้วยอักษร *d* ตัวเล็ก

การประกอบสร้างวาทกรรม (D ตัวใหญ่) สามารถพิจารณาได้จากตัวบทหรือตัวภาษา (d ตัวเล็ก) เพื่อเผยถึงมุมมองทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาด้วย ดังนั้น วาทกรรมจึงเป็น

กระบวนการของปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล การกระทำทางสังคมหรือเหตุการณ์การสื่อสาร และเครื่องมือที่ใช้สื่อสาร เพื่อแสดงบทบาทและอัตลักษณ์ของบุคคล รวมไปถึงการสื่อและประกอบสร้างความหมายของสิ่งต่าง ๆ ในโลก โดยมีลักษณะเป็นความรู้หรือชุดความคิดที่แฝงเร้นด้วยอำนาจและอุดมการณ์ในสังคม เพื่อใช้ในการกำหนดความสัมพันธ์ของบุคคลและสิ่งต่าง ๆ (Fairclough, 1995; van Dijk, 1998) ดังนั้น แนวคิดจึงเป็นแนวคิดที่เหมาะสมจะนำมาวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพจเฟซบุ๊กว่าสามารถสื่อสะท้อนและเผยให้เห็นชุดความคิดของพิพิธภัณฑ์ไทยได้

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) จากเพจเฟซบุ๊ก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มท่องเที่ยวและกลุ่มข้อมูลข่าวสาร โดยคัดเลือกเพจที่มียอดไลก์มากกว่า 100,000 คน ขึ้นไป ใช้วิธีการสืบค้นข้อความที่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทยเท่านั้น พบว่ามี จำนวน 12 เพจ ได้แก่ 1) The Gaijin Trips แบกเป้เที่ยวคนเดียว 2) อาสา พาไปหลง 3) คนหลงทาง 4) ไปคนเดียว+ 5) HashCorner 6) I Roam Alone 7) Go See It ไปให้รู้ ออกไปดูให้เห็น 8) Nonstop Journey 9) ไปกันนะ: Pai Gun Na 10) ลาพักเที่ยว 11) SALE HERE และ 12) ปันโปร – Punpromotion ทั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะข้อมูลเนื้อหาที่มาจากผู้ดูแลเพจ (admin) เท่านั้น และมุ่งเน้นเฉพาะวัจนภาษา (verbal language) ในขั้นวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพิจารณาจากคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “พิพิธภัณฑ์” จัดกลุ่มข้อมูลที่สื่อชุดความคิดเดียวกัน เรียบเรียงผลการวิจัย อภิปราย และสรุปผลการวิจัย

4. ชุดความคิดที่ยังคงอยู่ของพิพิธภัณฑ์ไทย

สภาการพิพิธภัณฑ์สถานระหว่างชาติ (International Council of Museum) หรือ ICOM ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าพิพิธภัณฑ์ไว้ว่า พิพิธภัณฑ์ เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่เปิดเป็นสถานที่สาธารณะ และเป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคมและมีส่วนในการพัฒนาสังคม มีหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดง วัตถุอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวของกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ทางการค้นคว้า การศึกษา และความเพลิดเพลินใจ (ปริตตา เฉลิมเผ่า กออนันตกุล และคณะ, 2547, น. 5) ดังนั้น ชุดความคิดที่ยังคงอยู่ของพิพิธภัณฑ์ไทยจึงหมายถึง ชุดความคิดที่ยังคงความหมายตามนิยามเดิมของคำว่าพิพิธภัณฑ์ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์มีการเก็บรวบรวมของมีค่าหายากไว้จัดแสดง ชุดความคิดที่ยังคงอยู่ของพิพิธภัณฑ์ไทยนี้ได้สื่อผ่านการใช้คำศัพท์ที่ปรากฏในเพจเฟซบุ๊กทั้ง 12 เพจ โดยพิจารณาจากการใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “พิพิธภัณฑ์”

พบการใช้คำศัพท์ 3 กลุ่ม ได้แก่ คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ และคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงชุดความคิดที่ยังคงอยู่ 2 ชุดความคิด ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะแหล่งเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะแหล่งเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่า เป็นชุดความคิดที่กล่าวถึงลักษณะเฉพาะที่บ่งบอกถึงความเป็นพิพิธภัณฑ์ตามความเข้าใจโดยทั่วไปว่า เป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า ชุดความคิดนี้สามารถแสดงผ่านการใช้คำศัพท์ ดังต่อไปนี้

คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ของเก่า ที่รวบรวมของสะสม แหล่งรวมงานศิลปะ ร่องรอยความทรงจำ ของสะสม แหล่งรวมผ้าโบราณ แหล่งรวบรวมข้อมูลและจัดแสดง เครื่องใช้ในสมัยโบราณ ของหายาก ของเก่า คลังแห่งความรู้ของประวัติศาสตร์หนังไทย ตำนานและความเชื่อ และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ บอกเล่าเรื่องราวในอดีต ถูกเก็บรักษา ถูกอนุรักษ์บูรณะใหม่ และแวะมาเยี่ยมชมความงาม

คำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ หาชมได้ยาก ชมความสวยงาม ชมความงาม สร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เราหยุดนิ่ง ได้ครุ่นคิดอย่างช้า ๆ มีคุณค่า ย้อนเวลา ควรค่ากับการเก็บรักษา และดูสวยงามเหมือนในอดีต

ตัวอย่าง (1)

> “รูปปั้นของดารานักแสดงตลกชื่อดังอย่าง 'ชาร์ลี แชปลิน' ที่มีอิทธิพลต่อวงการภาพยนตร์มาตั้งแต่ยุคบุกเบิก พื้นที่ด้านในหอภาพยนตร์เรียกว่ามีจุดให้เราได้เข้าไปแวะชมและศึกษาเรื่องราวที่น่าสนใจ รวมทั้งยังมีของเก่า ของสะสมที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทำภาพยนตร์ ที่นับว่าหาชมได้ยากในปัจจุบัน ถูกเก็บรักษาไว้”
>
> (คนหลงทาง, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก “คนหลงทาง” ได้กล่าวถึง พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย หรือหอภาพยนตร์ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครปฐม เป็นสถานที่ที่เก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ ดังตัวอย่างที่กล่าวถึงคำว่า *ของเก่า ของสะสม* เป็นคำที่แสดงลักษณะตัวตนของพิพิธภัณฑ์ บ่งบอกว่าภายในพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังปรากฏคำว่า *ถูกเก็บรักษา* เป็นคำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ที่ทำหน้าหลักในการดูแลรักษาของเก่า

ของโบราณต่างๆ เพื่อไว้บอกเล่าเรื่องราวในอดีต นอกจากนี้คำว่า *หาชมได้ยาก* ที่กล่าวถึงของเก่าของสะสมนั้นเป็นคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ตามความเข้าใจที่ว่าสิ่งของต่าง ๆ ที่บรรจุเก็บสะสมในพิพิธภัณฑ์ ล้วนแต่เป็นสิ่งของที่ไม่ได้พบโดยทั่วไป แต่เป็นสิ่งของหรือวัตถุที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น

4.2 พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นชุดความคิดที่กล่าวถึงกิจกรรมหลักของพิพิธภัณฑ์ที่ผู้คนโดยทั่วไปนั้นกล่าวถึงเมื่อไปพิพิธภัณฑ์ นั่นคือ สถานที่แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ หรือพิพิธภัณฑ์บางแหล่งก็สร้างเป็นสถานที่จำลองทางประวัติศาสตร์ ฉะนั้นพิพิธภัณฑ์จึงมักถูกจดจำในแง่มุมของการไปเที่ยวทัศนศึกษา ไปค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งชุดความคิดนี้ได้แสดงผ่านการใช้คำศัพท์ ดังต่อไปนี้

คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ ห้องจัดแสดง แหล่งให้ศึกษาเรียนรู้ นิทรรศการกลางแจ้ง เรื่องที่เรารู้อยู่แล้ว เรื่องที่เราไม่เคยรู้มาก่อน ประสบการณ์เสมือนจริง ประสบการณ์แบบแปลกใหม่ การแสดง สถานที่ที่แสดงผลงานศิลปะและเรื่องราว แหล่งเรียนรู้ศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์ การจัดกิจกรรมนิทรรศการ แหล่งความรู้ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงให้ความรู้

คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ เติมความรู้ใส่สมอง ให้ความรู้ ชมศิลปะ มาเรียนมารู้ เรียนรู้ถึงความเป็นมา เรียนรู้ เติมความรู้ ได้ความรู้ ปลูกจิตสำนึก เปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ย้อนรอยเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เรียนรู้วิถีชีวิตไทย เข้าไปแวะชมและศึกษาเรื่องราว ให้ความรู้และบอกเล่าเรื่องราวเข้าไปเดินศึกษาเรียนรู้ และดูวิถีชีวิตของชาวบ้าน

คำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ เพลิดเพลิน น่าตื่นเต้น ตื่นเต้น ตะลึง และสุดอลังการ

ตัวอย่าง (2)

> “ปิดท้ายด้วยการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ <u>แหล่งเรียนรู้ศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์</u> เนื่องจากกรม 10 เป็นหนึ่งในฐานที่ตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาในอดีต เลยทำให้ยังคงมีร่องรอยความทรงจำในอดีตให้คนรุ่นหลังได้<u>เรียนรู้</u>ผ่านสถานที่แห่งนี้”
>
> (Go See It ไปให้รู้ ออกไปดูให้เห็น, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นข้อมูลจากเพจ “Go See It ไปให้รู้ ออกไปดูให้เห็น” ได้กล่าวถึงพิพิธภัณฑ์กรม 10 ที่ตั้งอยู่จังหวัดนราธิวาส ในอดีตเคยเป็นหน่วยปฏิบัติการกรม 10 ของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา จึงมีการเก็บรวบรวมวัตถุสิ่งของทางประวัติศาสตร์ไว้ สถานที่นี้จึงเป็น *แหล่งเรียนรู้ศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์* ดังตัวอย่างเป็นคำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ว่ามีลักษณะของแหล่งความรู้ใช้เพื่อจัดกิจกรรมศึกษาเรียนรู้เรื่องราวในประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังปรากฏคำว่า *เรียนรู้* ที่เป็นคำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณพ์เนื่องจากปัจจุบันพิพิธภัณฑ์กรม 10 กลายเป็นสถานที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของหน่วยปฏิบัติการพรรคคอมมิวนิสต์ให้กับคนรุ่นหลัง

ตัวอย่าง (3)

> “'บ้านร้อยปี เทียนสือ' ซึ่งเป็นบ้านของ “ท่านเทียนสือ” ปัจจุบันที่นี่กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ ซึ่งถูกสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ด้านในมีเรื่องราวของเมืองระนองในยุคสมัยก่อนและวัฒนธรรมไทย-จีน ที่สืบทอดมา เช่น...ภาพถ่ายเก่าๆ ที่บอกเล่าความเป็นมาของบรรพบุรุษต้นตระกูล เรื่องราวประวัติศาสตร์ของจังหวัดระนอง ข้าวของเครื่องใช้ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาของคนท้องถิ่น การแต่งกายแบบบาบ๋าและย่าหยาของชาวใต้ อาหารพื้นเมือง เช่น ผัดหมี่ฮกเกี้ยน บักกุ๊ดเต๋ และขนอังกู้ อันเป็นอาหารที่เป็นที่นิยมของชาวใต้ ถือว่าเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลินในที่เดียวกันมาเที่ยวได้ทุกเพศทุกวัย”
>
> (คนหลงทาง, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นข้อมูลจากเพจ “คนหลงทาง” ที่กล่าวถึงพิพิธภัณฑ์ท่านเทียนสือ ตั้งอยู่ในจังหวัดระนอง ซึ่งปรากฏคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ คือ *ความเพลิดเพลิน* เป็นคำที่ตรงกับคำนิยามของพิพิธภัณฑ์ที่นอกจากเป็นแหล่งเรียนรู้แล้วนั้น พิพิธภัณฑ์ยังเป็นสถานที่ที่สร้างความเพลิดเพลินเมื่อไปเข้าไปเยี่ยมชม

5. ชุดความคิดใหม่ของพิพิธภัณฑ์ไทย

จากผลวิเคราะห์ชุดความคิดที่ยังคงอยู่ของพิพิธภัณฑ์ไทยว่าเป็นสถานที่เก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับคำจำกัดความคำว่าพิพิธภัณฑ์ที่ ICOM ได้ให้ไว้ แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในเพจเฟซบุ๊กทั้ง 12 เพจนี้ ยังพบว่า มีความคิดบางประการที่น่าสนใจสื่อผ่านการใช้คำศัพท์ ผู้วิจัยจึงจัดว่าเป็นชุดความคิดใหม่ของพิพิธภัณฑ์ไทย

ชุดความคิดใหม่ของพิพิธภัณฑ์ไทยในงานวิจัยนี้ หมายถึง ชุดความคิดที่เปลี่ยนแปลงไปจากนิยาม วัตถุประสงค์ หรือหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ตามความหมายของชุดความคิดเดิมที่ยังคงอยู่ซึ่งสะท้อนผ่านการใช้คำศัพท์ ชุดความคิดใหม่ที่ปรากฏในเพจเฟซบุ๊กทั้ง 12 เพจนั้น เมื่อพิจารณาจากการใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “พิพิธภัณฑ์” พบการใช้คำศัพท์ 3 กลุ่ม ได้แก่ คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ และคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงชุดความคิดใหม่ 3 ชุดความคิด ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัล และพิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่สร้างความสัมพันธ์สำหรับคู่รัก

5.1 พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นสถานที่ที่ผู้คนสามารถใช้ผ่อนคลาย สบายอารมณ์ ทั้งยังเป็นจุดท่องเที่ยวครบวงจร มีกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นจุดสนใจที่ไม่ใช่เพียงเยี่ยมชมหรือหาความรู้ในพิพิธภัณฑ์ แต่ยังนำเสนอสิ่งเกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ในบริเวณโดยรอบของพิพิธภัณฑ์ให้แก่ผู้เยี่ยมชมอีกด้วย กลุ่มคำศัพท์ที่พบมีดังนี้

คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ คาเฟ่ ตลาดชุมชน แหล่งเรียนรู้การทำเกษตรพอเพียง กิจกรรมทั้งกลางแจ้งและภายในอาคาร ที่พักผ่อนหย่อนใจ ช็อปของฝาก การแสดงระหว่างคนกับงูรูปแบบใหม่ สนามเด็กเล่น ร้านกาแฟ งานเลี้ยงสังสรรค์ ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าศิลปะและงานฝีมือของเหล่าศิลปินรุ่นใหม่ สถานที่พักผ่อน บริเวณที่พักผ่อน โฮมสเตย์ และวันเดียวก็เที่ยวได้

คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ ลาพักเที่ยว เที่ยว ชมภาพยนตร์ 3 มิติ นั่งสูดอากาศมองทุ่งนา นอนแช่ รับลมอ่อน ๆ ลองใส่ชุดสวย ๆ เดินชิลล์ทั้งวัน พาย้อนวัยเด็ก ออกไปพักผ่อนหย่อนใจ เที่ยวแบบได้ความรู้ เดินเที่ยวสนุกได้สาระ ได้ฝึกสมาธิ เดินดูงานอาร์ต ไปเดินตากแอร์เสพงานศิลป์ให้อารมณ์สุนทรีย์ เดินเลือกช้อป นั่งพัก นั่งชิลกินอาหาร ลองมาเที่ยวกันได้ มีเวลาวันเดียวก็เที่ยวได้ เดินชม มีร้านกาแฟ มาเดินชิล ๆ เดินเพลิน ๆ มาเที่ยวมาแวะชม เลือกซื้อของ นั่งชิล เปลี่ยนบรรยากาศ เที่ยวชิลล์ ๆ หลบร้อน มาเสพงานศิลป์ อยากหาที่เดินเล่น ที่สงบแต่สนุก ได้เปิดโลก เปิดมุมมองใหม่ มีโซนร้านกาแฟ เที่ยวฮิป ๆ เที่ยวแบบหาสาระ และเที่ยวเพลินเดินไปทั่ว

คำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ สนุก คุ้มค่า ที่สุดของความคลาสสิก ตื่นตา ตื่นใจ คนน้อยไม่ต้องกลัวเบียด น่าสนใจสุด ๆ ไปไม่ยาก หนำใจ น่าเที่ยว สุดยอดการแสดงอันยิ่งใหญ่ที่ไม่ซ้ำใคร ตื่นเต้น เร้าใจมาก ๆ ความสนุก น่าจะชอบมาก ๆ ความสวยงาม และรู้สึกสบายใจ

ตัวอย่าง (4)

> พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลาด คาเฟ่ | ปทุมธานี มาที่เดียวเที่ยวได้ครบทุกกิจกรรม ทั้งคาเฟ่ ตลาดชุมชนและแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรพอเพียงจากวิทยากร เด็กชอบผู้ใหญ่ก็เพลิน พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้มีชีวิตบนเนื้อที่กว่า 300 ไร่ อยู่ใกล้ๆ แค่ปทุมธานี พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ ที่มีกิจกรรมทั้งกลางแจ้งและภายในอาคารพร้อม 17 หลักสูตรการเรียนรู้ให้คุณได้เลือกตามความสนใจ เข้าไปโหลดใบสมัครได้ที่ https://bit.ly/3jc8sJz แอดบอกเลยว่าคุ้มกว่ามาก ๆ เพราะรวมค่าวิทยากร ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ชมภาพยนตร์ 3 มิติ รวมไปถึงรถนำชมตามจุดต่าง ๆ ด้วยครับ เพลิดเพลินไปกับกิจกรรมแล้วยังได้ความรู้ ปลูกจิตสำนึกในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วยครับ สำหรับครอบครัวแนะนำมาวันเสาร์อาทิตย์กับ "กิจกรรมท่องเที่ยวสุขสันต์" (ค่าสมัครท่านละ 150 บาท ไม่รวมค่าอาหารกลางวัน) ชมพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง ชมพิพิธภัณฑ์ในอาคาร ชมภาพยนตร์ 3 มิติ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามตารางประจำเดือน รอบที่เรามาคือ กิจกรรมการทำผ้ามัดย้อม ที่สนุกและคุ้มค่ามาก ๆ ก่อนกลับชมการ์ตูน 3 มิติ ที่เด็กๆ ชอบมาก
>
> (ลาพักเที่ยว, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นข้อมูลจากเพจ “ลาพักเที่ยว” ได้กล่าวถึง พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ ที่ตั้งอยู่จังหวัดปทุมธานี พิพิธภัณฑ์นี้ถือเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นจุดท่องเที่ยวครบวงจร ดังตัวอย่างที่สะท้อนผ่านการใช้คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ คาเฟ่ ตลาดชุมชน แหล่งเรียนรู้การทำเกษตรพอเพียง กิจกรรมทั้งกลางแจ้งและภายในอาคาร อีกทั้ง

ยังปรากฏคำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ ชมภาพยนตร์ 3 มิติ เพลิดเพลินไปกับกิจกรรมแล้ว ยังได้ความรู้ ปลูกจิตสำนึก รวมถึงคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ สนุก คุ้มค่า

5.2 พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัล เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้กับการท่องเที่ยวที่พิพิธภัณฑ์ ซึ่งผู้สนใจที่จะไปเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์มักมีพฤติกรรมที่นิยมการถ่ายรูป ใช้เครื่องมือ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งปันสู่โซเชียลมีเดีย (Social Media) หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) กลุ่มคำศัพท์ที่พบมีดังนี้

คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวแลนด์มาร์คสำคัญ มุมถ่ายรูป พิกัดมุมถ่ายรูปฮิป ๆ มุมเท่ ๆ มุมฮิป ๆ และแลนด์มาร์กแห่งใหม่

คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ ถ่ายรูป แชะภาพถ่ายรูป ภารกิจ check-in ปักหมุดไปถ่ายรูป เอาใจสายถ่ายรูป โพสต์ท่าให้ปัง บันทึกในความทรงจำ มีภาพลงโซเชียลไม่ซ้ำใคร ถ่ายรูปชิค ๆ เดินถ่ายรูปเล่น ได้รูปสวย ๆ เอาไว้ลงสตอร์รี่ ไปก่อนได้อัพรูปก่อน ถ่ายรูปลงได้ทั้งปี ถ่ายรูปสวย ๆ วอร์คอิน เช็คที่แฟนเพจเฟซบุ๊ก เข้าไปเดินถ่ายรูปได้ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย มาแชร์รูปมาคอมเม้นคุย ชอบถ่ายรูปไม่ควรพลาด และไปถ่ายรูปเล่นกัน

คำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ เก๋ ๆ เกร๋ ๆ ปัง พิพิธภัณฑ์สุดแนว โคตรเจ๋ง และสุดชิค

ตัวอย่าง (5)

> เอาใจสายถ่ายรูป!! . . #สถานีหัวลำโพง โพสต์ท่าให้ปัง บันทึกในความทรงจำ บอกเลยว่าสายแชะพลาดไม่ได้! เพราะที่นี่มีมุมเท่ ๆ มุมฮิป ๆ ให้โพสต์ท่าเพียบ ถ่ายรูปแล้วปังสุด! มีภาพลงโซเชียลไม่ซ้ำใคร
>
> (SALE HERE, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นข้อมูลจากเพจ “SALE HERE” ได้กล่าวถึง หัวลำโพงที่กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ใหม่ ตั้งอยู่ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงชุดความคิด พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัล ดังตัวอย่างที่สะท้อนผ่านการใช้คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ *มุมเท่ ๆ มุมฮิป ๆ* อีกทั้งยังปรากฏคำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ *เอาใจสายถ่ายรูป โพสต์ท่าให้ปัง บันทึกในความทรงจำ โพสต์ท่า ถ่ายรูปแล้วปังสุด! มีภาพลงโซเชียลไม่ซ้ำใคร* รวมถึงคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ *ปัง*

5.3 พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่สร้างความสัมพันธ์สำหรับคู่รัก เป็นการแสดงให้เห็นว่าการไปพิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ที่เหมาะกับคู่รักในการหากิจกรรมทำร่วมกัน พิพิธภัณฑ์จึงไม่ได้จำกัดแต่เพียงผู้สนใจ ผู้เรียน หรือครอบครัวเท่านั้น กลุ่มคำศัพท์ที่พบมีดังนี้

คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ ถ่ายรูปคู่ ชวนแฟนเดท ชวนแฟน จูงมือแฟนเที่ยว เดทกับแฟนแบบเก๋ๆ และคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ คือ โคตรจะฟิน

ตัวอย่าง (6)

> #รวมพิพิธภัณฑ์เก๋ๆ จูงมือแฟนเที่ยวในกรุงเทพ เซฟไว้ไปหลังล็อคดาวน์!! ใครอยากไปเดทกับแฟนแบบเก๋ๆ แต่ไม่รู้จะไปที่ไหนมาทางนี้!! วันนี้พวกเรา Life Sara ได้รวบรวม 10 พิพิธภัณฑ์เก๋ๆ น่าเที่ยวในกรุงเทพฯ มาให้แล้ว จะมีที่ไหนกันบ้าง เราไปดูกันเลยยย
>
> (ปันโปร - Punpromotion, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นข้อมูลจากเพจ “ปันโปร - Punpromotion” ได้กล่าวถึง การรวบรวมพิพิธภัณฑ์ที่น่าเยี่ยมชมในประเทศไทย เพื่อแนะนำให้แก่ผู้ที่สนใจได้ไปท่องเที่ยวตามที่เพจดังกล่าวแนะนำ แสดงให้เห็นถึงชุดความคิด พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่สร้างความสัมพันธ์สำหรับคู่รัก ดังตัวอย่างที่สะท้อนผ่านการใช้คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ *จูงมือแฟนเที่ยว เดทกับแฟนแบบเก๋ๆ*

6. อภิปรายผล: ความหมายใหม่ในสถานที่เดิม

ในขณะที่สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไป พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ที่ยังคงตั้งอยู่ท่ามกลางกาลเวลาที่เปลี่ยนผันไปในแต่ละยุคสมัย ไม่มีใครได้ทันสังเกตว่าพิพิธภัณฑ์กำลังเปลี่ยนรูปโฉมบางประการ การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างเป็นปกติ สอดรับกับความทันสมัยของยุคดิจิทัลที่เข้ามาสู่สังคมไทย จากจุดสังเกตดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงของพิพิธภัณฑ์อาจจะเกิดขึ้นเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย ทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคม

พิพิธภัณฑ์ตามความเข้าใจของคนในสังคม คือ สถานที่แหล่งเก็บข้อมูล ของสะสม ของหายาก วัตถุโบราณต่าง ๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ทรงคุณค่าและสร้างความเพลิดเพลินใจ เช่นเดียวกับคำจำกัดความคำว่าพิพิธภัณฑ์ของ ICOM จากผลการวิจัยพบว่าความหมายของพิพิธภัณฑ์ตามนิยามดังกล่าวยังคงอยู่เช่นเดิม หากแต่ได้ขยายขอบเขตความหมายเดิมออกไป

การใช้คำศัพท์เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ที่ปรากฏในตัวบทไม่ได้ผลิตแต่เพียงการให้ความหมายที่เป็นที่รับรู้ของคนในสังคมเท่านั้น หากแต่ยังมีชุดความหมายใหม่ของพิพิธภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้น เช่น การเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การเป็นสถานที่ถ่ายรูปเช็คอินตามวิถีการท่องเที่ยวใน

ยุคดิจิทัล และการเป็นสถานที่สร้างความสัมพันธ์สำหรับคู่รักให้แก่คนในสังคมได้รับรู้ผ่านการกระจายตัวบทในสื่อโซเชียลต่าง ๆ จากความหมายที่สื่อผ่านตัวบทในเพจเฟซบุ๊กทั้ง 12 เพจ สะท้อนให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ได้ปรับรูปโฉมใหม่โดยยังคงบทบาทเดิมของพิพิธภัณฑ์ไว้ ขณะเดียวกันก็เพิ่มเติมบทบาทใหม่ให้เกิดขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

รูปโฉมใหม่ของพิพิธภัณฑ์เป็นการคัดเลือกวิถีทางที่เหมาะกับยุคสมัยของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังที่เปรม ถาวรประภาสวัสดิ์ (2561, น. 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทในสังคม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่มีการพึ่งพาระบบดิจิทัลมากขึ้น และมีการปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวในยุคดิจิทัล ฉะนั้นการก้าวตามทันกระแสจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งของการปรับตัวให้พิพิธภัณฑ์ยังคงอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในสังคม อีกทั้งชุดความหมายใหม่ยังเป็นการเลือกให้ข้อเสนอในการมาเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น กล่าวคือ จากเดิมพิพิธภัณฑ์อยู่ในขอบเขตของสถานที่แหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ แต่ในชุดความหมายใหม่ พิพิธภัณฑ์ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนสามารถท่องเที่ยวและได้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นจุดเช็กอินมุมถ่ายรูป และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนสำหรับคู่รัก ไม่จำกัดผู้มาเยือน หรือต้องอยู่ในกรอบที่ “คลาสสิก” อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย วิธีการปรับรูปโฉมใหม่ของพิพิธภัณฑ์นี้ ทำให้พิพิธภัณฑ์สามารถดำรงอยู่และเข้ากันกับยุคสมัยไม่เลือนรางไปตามกาลเวลา

นอกจากนี้ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559) ได้แสดงให้เห็นว่าธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวจำเป็นต้องสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้มีศักยภาพที่เติบโตมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อีกทั้ง ยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวถือว่ามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อวิถีการท่องเที่ยวในสังคมปัจจุบันมีวิถีที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การนำสื่อสังคมออนไลน์มาประกอบกับการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้พิพิธภัณฑ์ที่จัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งได้ปรับเปลี่ยนรูปโฉมเพื่อสอดรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและป้องกันไม่ให้พิพิธภัณฑ์เลือนหายไปกับกระแสที่เปลี่ยนแปลง

7. สรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มท่องเที่ยวและกลุ่มข้อมูลข่าวสาร จำนวน 12 เพจ โดยพิจารณาจากการใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “พิพิธภัณฑ์” พบการใช้คำศัพท์ 3 กลุ่ม ได้แก่ คำแสดงตัวตนของพิพิธภัณฑ์ คำแสดงหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ และคำแสดงความรู้สึกที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงชุดความคิด 2 กลุ่มใหญ่

คือ 1) ชุดความคิดที่ยังคงอยู่ของพิพิธภัณฑ์ไทย ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะแหล่งเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และ 2) ชุดความคิดใหม่ของพิพิธภัณฑ์ไทย ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ พิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัล และพิพิธภัณฑ์ไทยในฐานะสถานที่สร้างความสัมพันธ์สำหรับคู่รัก

เมื่อเปรียบเทียบชุดความคิดทั้งสองกลุ่มพบว่า พิพิธภัณฑ์ได้เพิ่มความหมายจากเดิมที่เป็นเพียงแค่แหล่งเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว พักผ่อน จุดเช็กอิน ถ่ายรูป และที่สำหรับท่องเที่ยวของคู่รัก จากการเปรียบเทียบนี้ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงบางประการของพิพิธภัณฑ์ ทั้งนี้ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็ไม่ได้ลบภาพความหมายเดิมของพิพิธภัณฑ์ไป

เอกสารอ้างอิง/References

คนหลงทาง. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/Lost.Somewhere.Together

คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา. (2552). *การศึกษาแรงจูงใจของเยาวชนต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19046

ชิดหทัย ปุยะติ. (2563). พิพิธภัณฑ์การเดินทัพทางไกลของกองทัพแดงแห่งตี๋ชิ่ง: วาทกรรมการเมือง เรื่องกองทัพแดงกับกลุ่มชาติพันธุ์ทิเบต. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, *14*(1), 148-163.

ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี. (2550). *วาทกรรม "พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น" ในสังคมไทย: ศึกษากรณีพิพิธภัณฑ์ในภาคอีสาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CU.the.2007.345

ทนงศักดิ์ แก้วมูล. (2549). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์องค์ความรู้จากพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์วัดไหล่หินหลวง ตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง*. สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://repository.museumsiam.org//handle/6622252777/252

ปริตตา เฉลิมเผ่า กออนันตกูล และคณะ. (2547). *โครงการวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ปริตตา เฉลิมเผ่า กออนันตกูล และคณะ. (2551). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น: ระยะที่ 2 ปีที่ 2 ศึกษากรณีพิพิธภัณฑ์วัดท่าพูดและพิพิธภัณฑ์วัดไหล่หินหลวง*. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.sac.or.th/databases/sac_research/research-item search.php?ob_id=64

ปันโปร – Punpromotion. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/punpromotion

เปรม ถาวรประภาสวัสดิ์. (2561). *การท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัล*. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ไปกันนะ: Pai Gun Na. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/paigunna

ไปคนเดียว+. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/paikondieow

ยุกติ มุกดาวิจิตร. (2561). *'พิพิธภัณฑ์' ไม่ใช่ที่เก็บของ ไม่ใช่ของที่เก็บ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.the101.world/real-functions-of-museum

ราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป.). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพุทธศักราช 2554*. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://dictionary.orst.go.th/

ลาพักเที่ยว. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/lapakteaw

สายชล ปัญญชิต. (2562). พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น: บทบาททางศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนาสู่ความยั่งยืน. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์*, *23*(2), 113-128.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/

อาสา พาไปหลง. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/asapapailong

Chantawong, V. (2013). *Gender and sexuality discourse of the healthy sexuality The story of Love museum*. [Master's thesis, Chiang Mai University], Chiang Mai University Digital Collections. https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:121072

Fairclough, N. (1995). *Media Discourse*. Arnold.

Gee, J. P. (2015). *Discourse, small d, big D. In The international encyclopedia of language and social interaction*. http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/9781118611463.wbielsi016

Go See It ไปให้รู้ ออกไปดูให้เห็น. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/igoseeit

HashCorner. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/hashcorner

I Roam Alone. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/IRoamAlone

Nonstop Journey. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/nonstopjourneyTH

SALE HERE. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/salehere

The Gaijin Trips แบกเป้เที่ยวคนเดียว. (ม.ป.ป.). หน้าหลัก [เพจเฟซบุ๊ก]. เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/Thegaijintrips

van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. Sage.